EUROOPAN YHTEISÖJEN SIIRTOTYÖLÄISTEN SOSIAALITURVAN HALLINTOTOIMIKUNTA

SUOSITUS N:o 22,

annettu 18 päivänä kesäkuuta 2003,

Gottardo-tuomiosta, jonka mukaan jäsenvaltion ja kolmannen valtion kahdenväliseen sopimukseen perustuvat edut on myönnettävä myös muiden kuin sopimuksen osapuolina olevien jäsenvaltioiden työntekijöille

(2003/868/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN SIIRTOTYÖLÄISTEN SOSIAALITURVAN HALLINTOTOIMIKUNTA, joka

ottaa huomioon sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 [1] 81 artiklan a alakohdan, jonka mukaisesti hallintotoimikunnan tehtävänä on käsitellä kaikkia hallinnollisia kysymyksiä, jotka johtuvat asetuksen (ETY) N:o 1408/71 ja myöhempien asetusten säännöksistä,

ottaa huomioon kyseisen asetuksen 81 artiklan c alakohdan, jonka mukaan hallintotoimikunnan tehtävänä on edistää ja kehittää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä sosiaaliturva-asioissa,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 42 artiklan pohjalta hyväksytty asetus (ETY) N:o 1408/71 on olennainen säädös perustamissopimuksen mukaisten perusvapauksien käyttämiseen liittyen.

(2) Kansalaisuuteen perustuva syrjimättömyysperiaate on olennainen tae perustamissopimuksen 39 artiklan mukaisen palkattujen työntekijöiden vapaan liikkuvuuden varmistamiseksi. Periaate merkitsee kaiken syrjinnän poistamista Euroopan unioniin kuuluvassa asuinmaassaan työskentelevien työntekijöiden ja siirtotyöläisten väliltä työhönotossa, työstä maksettavassa korvauksessa ja muissa työsuhteen ehdoissa.

(3) Gottardon [2] tapauksessa tuomioistuin otti huomioon kyseisen periaatteen soveltamisen 39 artiklan yhteydessä sellaisen yhteisön alueella asuvan henkilön osalta, joka on työskennellyt Ranskassa, Italiassa ja Sveitsissä. Kyseinen henkilö, jolla ei ollut riittävää oikeutta saada eläkettä Italiassa, oli vaatinut huomioimaan Sveitsissä ja Italiassa täyttyneet kaudet Italian ja Sveitsin välillä tehdyn kahdenvälisen sopimuksen kansalaisia koskevien määräysten mukaisesti.

(4) Tässä tapauksessa tuomioistuin päätteli oikeutetusti, että kun jäsenvaltio tekee kolmannen valtion kanssa kahdenvälisen kansainvälisen sosiaaliturvasopimuksen, jonka mukaan kyseisessä kolmannessa valtiossa täytetyt vakuutuskaudet otetaan huomioon vanhuusetuuksia koskevan oikeuden saamiseksi, yhdenvertaisen kohtelun periaate edellyttää, että tämä jäsenvaltio myöntää muiden jäsenvaltioiden kansalaisille samat edut kuin sen omat kansalaiset saavat kyseisen sopimuksen perusteella, jollei se esitä objektiivista perustetta niiden epäämiselle (kohta 34).

(5) Tässä yhteydessä tuomioistuin totesi, että asetuksen (ETY) N:o 1408/71 1 artiklan j alakohdassa tarkoitetun ”lainsäädännön” käsitteen tulkinta [3] ei voi vaikuttaa jäsenvaltioiden velvollisuuteen noudattaa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 39 artiklassa määrättyä yhdenvertaisen kohtelun periaatetta.

(6) Tuomioistuin katsoi, että jäsenvaltion ja kolmannen valtion välisen kahdenvälisen kansainvälisen sopimuksen tasapainon ja vastavuoroisuuden vaarantuminen ei voi olla objektiivinen peruste sille, että tämän sopimuksen osapuolena oleva jäsenvaltio kieltäytyy laajentamasta muiden jäsenvaltioiden kansalaisiin etuuksia, jotka sen omat kansalaiset saavat kyseisen sopimuksen perusteella.

(7) Tuomioistuin ei myöskään hyväksynyt esitettyjä vastaväitteitä siitä, että yhteistyö kyseisen kolmannen valtion toimivaltaisten viranomaisten kanssa mahdollisesti lisää niiden kuluja ja hallinnollisia vaikeuksia. Kahdenvälisen sopimuksen osapuolena oleva jäsenvaltio ei voi näiden syiden perusteella jättää noudattamatta perustamissopimuksen mukaisia velvoitteitaan.

[1] EYVL L 149, 5.7.1971, s. 2.
[2] Asia C-55/00, tuomio 15.1.2002.
[3] Asia C-23/92, Grana-Novoa, tuomio 2.8.1993 (Kok. 1993, s. I-4505).

(8) On tärkeätä, että tämän tuomion kaikki olennaiset vaikutukset vapaan liikkuvuuden oikeuttaan käyttäville yhteisön kansalaisille otetaan huomioon.

(9) Tämän vuoksi on selvennettävä, että jäsenvaltioiden ja kolmansien valtioiden välillä voimassa olevia kahdenvälisiä sosiaaliturvasopimuksia on tulkittava siten, että sopimuksen osapuolina olevien jäsenvaltioiden kansalaisille määrätyt edut on periaatteessa myönnettävä objektiivisesti tarkastellen vastaavassa tilanteessa olevalle yhteisön kansalaiselle.

(10) Voimassa olevia kahdenvälisiä sopimuksia on tutkittava riippumatta Gottardo-tuomion yhdenmukaisesta soveltamisesta yksittäistapauksissa. Aiemmin solmittuja sopimuksia koskien EY:n perustamissopimuksen 307 artiklassa määrätään, että niiden osalta "asianomaiset jäsenvaltiot käyttävät kaikkia aiheellisia keinoja todettujen ristiriitojen poistamiseksi", ja kun on kyse sopimuksista, jotka on tehty 1. tammikuuta 1958 jälkeen tai sen jälkeen, kun valtio on liittynyt Euroopan yhteisöön, EY:n perustamissopimuksen 10 artiklassa säädetään, että jäsenvaltiot "pidättyvät kaikista toimenpiteistä, jotka ovat omiaan vaarantamaan tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamista".

(11) Jäsenvaltion ja kolmannen valtion välillä solmittavia uusia kahdenvälisiä sosiaaliturvasopimuksia koskien on tärkeätä ottaa huomioon, että näissä sopimuksissa on viitattava nimenomaisesti muun jäsenvaltion kansalaisen kansalaisuuteen perustuvan syrjimättömyyden periaatteeseen tämän käyttäessä oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen kyseisen sopimuksen osapuolena olevassa jäsenvaltiossa.

(12) Gottardo-tuomion soveltaminen yksittäistapauksissa riippuu suureksi osaksi kolmansien valtioiden yhteistyöstä, koska ne antavat todistuksen asianomaiselle henkilölle kyseisessä maassa kertyneistä vakuutuskausista.

(13) Hallintotoimikunnan on käsiteltävä edellä mainittua kysymystä ottaen huomioon, että Gottardo-tuomio koskee yhdenvertaisen kohtelun periaatteen soveltamista sosiaaliturvakysymyksissä,

SUOSITTELEE:

1. Jäsenvaltion ja kolmannen valtion väliseen sosiaaliturvasopimukseen perustuvat kotimaisille työntekijöille (palkatuille työntekijöille ja itsenäisille ammatinharjoittajille) myönnetyt eläke-edut myönnetään periaatteessa myös sopimukseen kuulumattomien muiden jäsenvaltioiden objektiivisesti tarkastellen vastaavassa tilanteessa oleville työntekijöille (palkatuille työntekijöille ja itsenäisille ammatinharjoittajille) EY:n perustamissopimuksen 39 artiklassa määrätyn kotimaisten työntekijöiden sekä muiden jäsenvaltioiden vapaan liikkuvuuden oikeutta käyttävien kansalaisten välisen yhdenvertaisen kohtelun ja syrjimättömyyden periaatteen mukaisesti.
2. Jäsenvaltion ja kolmannen valtion välillä solmittavissa uusissa kahdenvälisissä sosiaaliturvasopimuksissa olisi viitattava nimenomaisesti muun jäsenvaltion kansalaisen kansalaisuuteen perustuvan syrjimättömyyden periaatteeseen tämän käyttäessä oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen kyseisen sopimuksen osapuolena olevassa jäsenvaltiossa.
3. Jäsenvaltiot ilmoittavat niiden valtioiden laitoksille, joiden kanssa ne ovat tehneet sosiaaliturvasopimuksia, joiden henkilöllinen tai asiallinen soveltamisala kattaa ainoastaan sopimuspuolten omat kansalaiset, Gottardo-tuomion vaikutuksista ja pyytävät niitä tekemään yhteistyötä yhteisön tuomioistuimen antaman tuomion soveltamiseksi. Jäsenvaltiot, joilla on kahdenvälisiä sopimuksia saman kolmannen valtion kanssa, voivat käynnistää yhteisiä toimia yhteistyövetoomuksen toteuttamiseksi. On selvää, että tällainen yhteistyö on välttämätöntä tuomion noudattamiseksi.

Hallintotoimikunnan puheenjohtaja

Théodora TSOTSOROU